



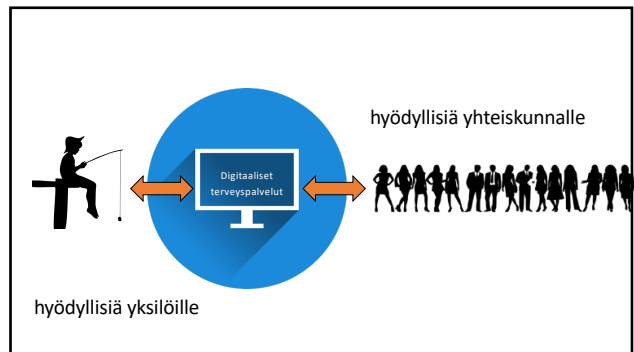
Miten voimme ottaa huomioon ikääntyvien terveystietokäyttäjien digitaalisten terveyspalveluiden kehittämisessä?

Isto Huvila <sup>1,2</sup>, Heidi Enwald<sup>1,3</sup>, Kristina Eriksson-Backa <sup>1</sup>, Noora Hirvonen <sup>3</sup>

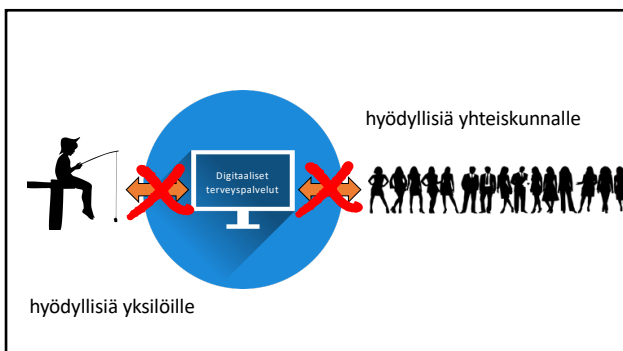
<sup>1</sup>Informationsvetenskap, Åbo Akademi, Domkyrkotorget 3, 20500 Åbo, Finland  
<sup>2</sup>Institutionen för ABM, Uppsala universitet, PB 625, 75126 Uppsala, Sverige  
<sup>3</sup>Informaatiotutkimus, PL 8000, 90014 Oulun yliopisto, Oulu, Finland

[blogs2.abo.fi/hiba](http://blogs2.abo.fi/hiba) | #hiba

1




2



3

Hälsöinformationsbeteende i e-hälsokontext : inverkan av ett negligerat element i framgångsrik implementering av konsumentinriktade hälsoteknologier för äldre vuxna



Aging, every-day information and technology use

Suomen Akatemia 2015-2020  
[blogs2.abo.fi/hiba](http://blogs2.abo.fi/hiba)

4

Tavoitteena selvittää lähtökohtia sellaisten sähköisten terveyspalveluiden kehittämiselle, jotka ovat ymmärrettäviä, merkityksellisiä ja käyttökelpoisia ikääntyville aikuisille siinä, miten he etsivät, käyttävät ja hallitsevat tietoa ja erityisesti terveystietoa arkipäiväisessä elämässään.

5

Menetelminä mm.  
 fokusryhmähaastattelut  
 kyselytutkimus  
 systemaattinen kirjallisuuskatsaus

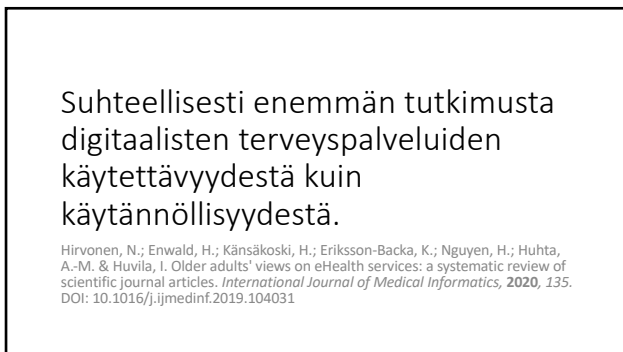
6



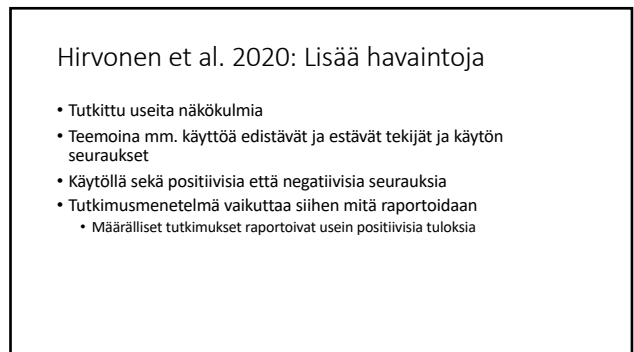
7



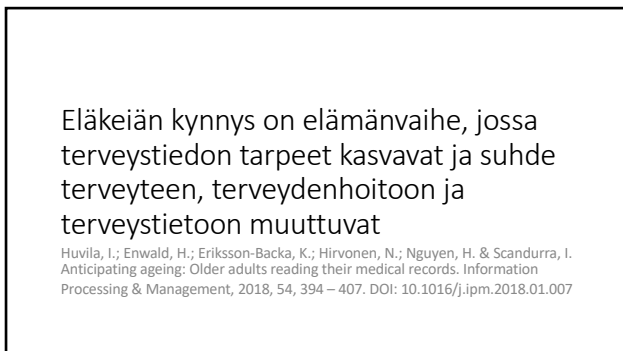
8



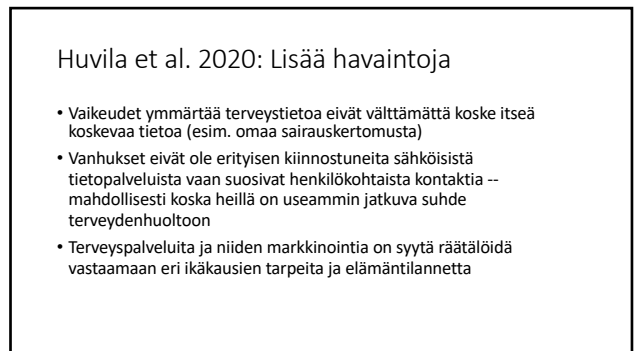
9



10



11



12

## Terveystiedon lukutaito ei välttämättä parane vaan muuttuu iän myötä

Hirvonen, N., Enwald, H., Känkäkoski, H., Eriksson-Backa, K., Nguyen, H., Huhta, A.-M. & Huvila, I. Older adults' views on ehealth services: a systematic review of scientific journal articles. *International Journal of Medical Informatics*, 2020, 135. DOI: 10.1016/j.ijmedinf.2019.104031

Enwald, H., Hirvonen, N., Kangas, M., Keränen, N., Järmsä, T., Huvila, I. & Korpelainen, R. Relationship Between Everyday Health Information Literacy and Attitudes Towards Mobile Technology Among Older People. Kurbanoğlu, S., Boustany, J., Spirane, S., Grassian, E., Mizrahi, D. & Roy, L. (Eds.) *Information Literacy in the Workplace*. Springer, 2018, 450-459.

Huvila, I., Hirvonen, N., Enwald, H. & Ahlfeldt, R.-M. Kurbanoğlu, S., Spirane, S., Ünal, Y., Boustany, J., Huotari, M. L., Grassian, E., Mizrahi, D. & Roy, L. (Eds.) Differences in Health Information Literacy Competences Among Older Adults, Elderly and Younger Citizens. *Information Literacy in Everyday Life. ECIL 2018. Communications in Computer and Information Science*. Springer, 2019, 133-143.

Huvila, I., Moll, J., Enwald, H., Hirvonen, N., Ahlfeldt, R.-M. & Cajander, Å. Age-related differences in seeking clarification to understand medical record information. *Information Research*, 2019, 24, paper isic1834

13

## Lisää tuloksia

- Tiedon löytäminen ja etsiminen on vaikeaa vaikka sitä pidetään tärkeänä (Hirvonen et al. 2020)
- Vanhusten tietotekniset ja tietoon liittyvät taidot ja itseluottamus saattavat olla matalia (Enwald et al., 2017)
- Erilaisia ongelmia tiedonhankinnassa ja ymmärtämisessä eri ikävaiheissa (Huvila et al. 2019)
- Tiedon ymmärrettävyys eikä vain saatavuus tärkeää potilaille (Huvila et al. 2019a)
- Eroja pysyvissä ja ikäkausikohtaisissa tavoissa etsiä tietoa ja käyttää järjestelmiä (Huvila et al. 2019a)

14

## Terveet ihmiset saattavat olla halukkaampia muuttamaan käyttäytymistään kuin sairaat.

Eriksson-Backa, K. & Nguyen, H. Health information-seeking styles and health information literacy in relation to anticipated health-promoting behaviour - results from an online diabetes risk test survey. *International Journal of Telemedicine and Clinical Practices*, 2020, 3, 192-208.

Nguyen, H.; Eriksson-Backa, K. & Enwald, H. Preliminary Results of a Survey on User Opinions and Experiences on an Online Diabetes Risk Test. *PACIS 2018 Proceedings*, 2018, article 114

15

## Lisää tuloksia

- Aktiiviset, laaja-alaiset ja oma-aloitteiset tiedonhankkijat vaikuttavan olevan usein aktiivisia myös muussa toiminnassaan, mikä viittaa Matteus-vaikutukseen (Eriksson-Backa & Nguyen, 2020)
- Samantyyppiset kokemukset ja ongelmat eivät aina johda samantyyppisiin johtopäätöksiin ja toimintamalleihin eri ikäryhmissä tai laajemmin (esim. Huvila et al. 2018 vs. Huvila et al. 2015)
- Demografia (esim. ikä, sukupuoli, koulutus) vaikuttaa digitaalisten terveyspalveluiden käyttöön (Nguyen et al. 2018)

16

## Tietokäyttämisen huomioiminen kokonaisuudessaan tukee järjestelmien ja palveluiden kehittämistä

Huvila, I.; Enwald, H.; Eriksson-Backa, K.; Liu, Y.-H. & Hirvonen, N. Information behaviour and practises research informing technology and service design. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*, 2019, 56, 541-545.

Huvila, I.; Ek, S.; Enwald, H.; Eriksson-Backa, K.; Hirvonen, N. & Känkäkoski, H. Taking Health Information Behaviour into Account in the design of e-Health services. *Finnish Journal of eHealth and eWelfare*, 2016, 8, 153-163.

17

Samantyyppiset kokemukset ja ongelmat eivät aina johda samantyyppisiin johtopäätöksiin ja toimintamalleihin eri ikäryhmissä.

18

Onko ikä hyödyllinen indikaattori (terveys)tietokäyttäjymisen eroista?

Kyllä ja ei

19

Ihmisiä kannattaisi ohjata aikaisempaa enemmän hiljalleen iän myötä muuttuvien tarpeiden mukaan kohti käyttökelpoisempia palveluita.

Vähemmän painoa taitavien ja taitamattomien tiedonhakijoiden ja palvelunkäyttäjien erotteluun.

20

Laajempi kysymys tiedon ja informaation, eri järjestelmien ja palveluiden, terveyden ja iän välisestä suhteesta kaipaa lisää selvittämistä

21



Miten voimme ottaa huomioon ikääntyvien terveystietokäyttäjymisen digitaalisten terveyspalveluiden kehittämisessä?

Isto Huvila <sup>1,2</sup>, Heidi Enwald<sup>1,3</sup>, Kristina Eriksson-Backa <sup>1</sup>, Noora Hirvonen <sup>3</sup>

<sup>1</sup>Informationsvetenskap, Åbo Akademi, Domkyrkotorget 3, 20500 Åbo, Finland

<sup>2</sup>Institutionen för ABM, Uppsala universitet, PB 625, 75126 Uppsala, Sverige

<sup>3</sup>Informaatiotutkimus, PL 8000, 90014 Oulun yliopisto, Oulu, Finland

[blogs2.abo.fi/hiba](https://blogs2.abo.fi/hiba) | #hiba

22